

İSLAM'DA AİLENİN ÖNEMİ1

Prof. Dr. Mehmet Zeki AYDIN2

Aile, anne baba ve çocuklardan oluşan en küçük toplum birimidir. Bu bakımdan aile toplumun temel taşı sayılmıştır. İlk toplumlardan günümüze kadar, bütün toplumlarda aile vardır. İnsanları diğer canlılardan ayıran önemli özelliklerden biri, insanların aile düzeni içinde yaşamalarıdır. Anne baba ve çocukların yanında nine, dede, amca, hala, dayı ve teyzeler de aileden sayılır.

Dinimize göre aile; anne, baba ve varsa çocuklardan oluşan kutsal bir yuvadır. Birbirlerine sevgi ve saygı bağlarıyla bağlı olan; aynı inanç, aynı düşünce ve aynı duyguları paylaşan; kendilerine düşen görevleri yerine getiren bireylerden oluşan aileler, huzurlu olurlar. Kur'an-ı Kerim'de "Allah sizlere kendinizden eşler, eşlerinizden de oğullar ve torunlar var eder."3 buyrulur.

İslâm dini aileye büyük önem vermiştir. Çünkü aile hem kişinin huzur bulduğu bir ortam, hem neslin devamı için bir vesile, hem de kişiyi dince günah sayılan çeşitli kötülüklerden koruyan bir kurumdur. Kur'an-ı Kerim'de "İçinizden kendileriyle huzura kavuşacağınız eşler yaratıp aranızda sevgi ve rahmet var etmesi Allah'ın varlığının belgelerindedir. Bunda düşünen insanlar için dersler vardır."4 buyrulur.

Toplumun özü ve temeli ailedir. Uygarlıkta ileri gitmiş ne kadar millet varsa, aile ocağında iyi eğitim görmüş bireylerden meydana gelmiştir. Çünkü

1 Bu yazı, TRT Radyolarında yapılan konuşma metnidir.

2 www.mehmetzekiaydin.com Email: mehmetzekiaydin@gmail.com

3 Nahl suresi, ayet 72

4 Rum suresi, ayet 21

milletler birçok ailenin birleşmesinden meydana gelmektedir. Dinimiz, ailelere, aile kurumuna ve aile bireyleri arasındaki ilişki ve bağlara büyük önem vermektedir. Aile, evlilik ve nikah bağıyla kurulur. Peygamberimiz bir hadisinde “Nikah benim sünnetimdir. Evleniniz, ben diğer ümmetlere karşı sizin çokluğunuzla öğünürüm.”⁵ buyurmuştur.

Ailenin düzenli, huzurlu ve mutlu olması, aile bireylerinin birbirlerine karşı sevgi, saygı, yardımlaşma ve dayanışma bilinci içinde olmalarına bağlanmıştır. Aslında milletin bütün bireyleri, birbirleriyle sevgi, saygı ve yardımlaşma ihtiyacındadırlar. İnsan, yaratılışı gereği bir başkasına muhtaçtır. Üzüldüğümüz veya sevindiğimiz zaman, bu duygularımızı paylaşacak dostlar ararız. Bunların başında da aile üyeleri gelir.

Anne ve babalar, kendileri ve çocukları için çalışırlar. Aile üyelerinin ihtiyaçlarını helâl yoldan çalışarak temin ederler; çocuklarının geleceği için çok büyük maddî ve manevî fedakârlıklar gösterirler. Çocuklarına millî ve manevî değerleri tanıtırlar. Onların güzel ahlâklı olmaları için çaba harcarlar.

Anne ve babasını seven çocuklar, içten gelen bir sevgi ve saygı duygusuyla onlara bağlanırlar. Aile içinde düzen ve huzurun sağlanmasına yardımcı olurlar. Kendilerinden yaş ve tecrübede daha büyük olan aile bireyelerine saygıda, küçük olanlara ise sevgide kusur etmemeye çalışırlar.

Aile bireyleri kendi aralarında, yardımlaşma ve dayanışma içinde olurlar. Herkes, ailenin sevinci ile sevinir, üzüntüsüyle üzülür. Aile bireyleri kendilerine düşen görevleri aksatmadan yerine getirirler. Anne ve babasına eziyet etmezler. Akrabalarını, dostlarını ve komşularını sever, sayar ve yardımlarına koşarlar.

5 İbn Mâce, Nikah, 1.

Aile, her insanın doğup büyüdüğü kutsal bir ortamdır. Hepimizin kaldığı bir yer vardır. İnsanların kaldıkları yerlere ev deriz. Ancak aile bireylerinin yaşadıkları yerlere yuva denir. Aile yuvalarına, aile ocağı da denilmektedir. Aile yuvası ve aile ocağı gibi deyimler, içinde rahatlık ve güven duygusu veren, içinde sıcaklığını hissettiğimiz yerler anlamında kullanılmaktadır. O hâlde, içinde yaşadığımız binaların maddî yapısına ev derken, içinde yaşadığımız manevî ortama da aile yuvası veya aile ocağı diyoruz.

Hepimiz aile yuvamızın şeref ve haysiyetini zedeleyecek söz ve davranışlardan kaçınmalıyız. Büyüklerimize saygı göstermeli, küçüklerimize her konuda yardımcı olurken, şefkat ve merhametimizi onlardan esirgememeliyiz. Elimizden geldiğince aile bütçesine katkıda bulunmalıyız. Ev işlerinde ve dışarı işlerinde birbirimize yardımcı olmalıyız. Bunların karşılığında hiçbir ücret beklememeliyiz. Çünkü aile işlerinin ücreti sevgi ve ilgidir.

Aile bireyleri, ara sıra, birbirlerine hediye olarak sürpriz yapmalıdırlar. Bu olay hepimizi çok heyecanlandırır. Aile içindeki neşemiz bir kat daha artar. Bu mutluluğu hep birlikte paylaşıyoruz. Bayram, kandil ve önemli günler hediye almak için en uygun zamanlardır. Çünkü hediye sevgi sembolüdür. Sevgili Peygamberimiz de bazen, aile bireyelerine hediye vererek onları sevindirirdi. Hediyeleşme konusunda da ümmetini teşvik ederdi. O, aile içerisinde en büyük hediye olan sevgi olduğunu belirtmiştir.